

Μέσο: .....ZERO

Ημ. Έκδοσης: ...01/02/2017 Ημ. Αποδελτίωσης: ...02/02/2017

Σελίδα: 16

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ

ανάληψη

ΟΙ ΕΣΦΑΛΜΕΝΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΣΤΗΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΗ ΕΞΑΝΤΛΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΦΑΙΜΑΞΗ ΤΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ - ΟΙ ΑΝΑΓΚΑΙΕΣ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΑΝΕΜΗΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Των **Σάββα Γ. Ρομπόλη**,
ομότιμου καθηγήτη Παντείου
Πανεπιστημίου,
Βασίλειου Γ. Μπέτσι,
υποψήφιου διδάκτορος Παντείου
Πανεπιστημίου

T

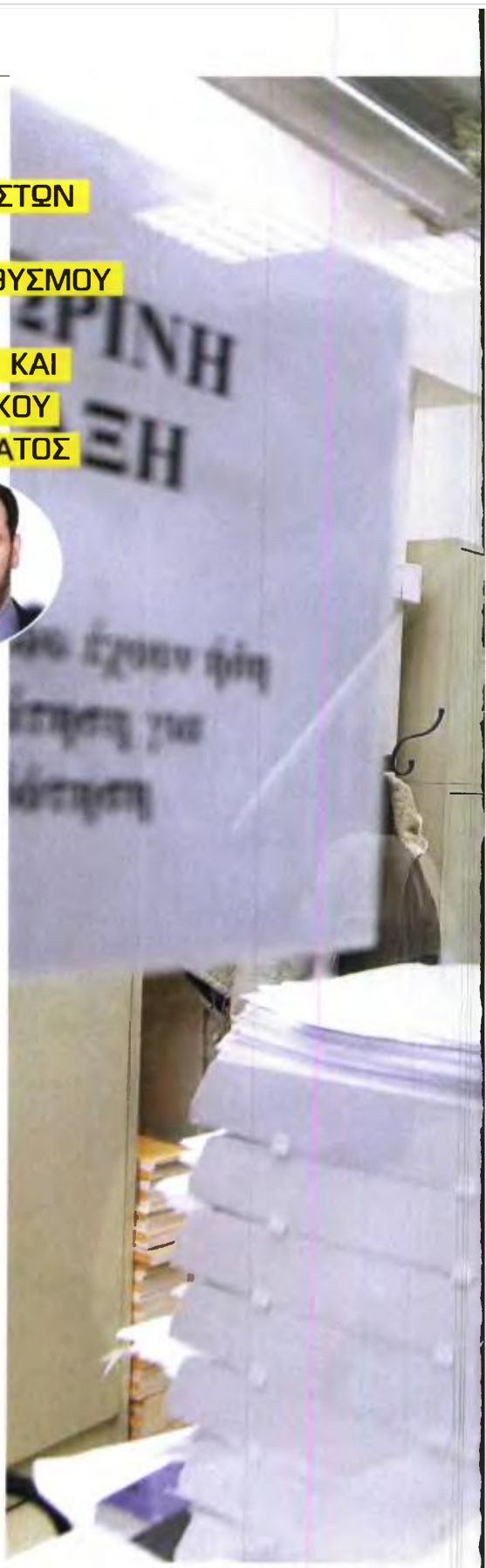
Τα τελευταία επτά χρόνια (2010-2016) της οικονομικής κρίσης, της ύφεσης και των μνημονίων στην Ελλάδα, έχει κυριολεκτικά, μεταξύ των άλλων, αποδιάρθρωθεί το Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΣΚΑ), δεδομένου ότι οι δανειστές δεν επιδίωξαν τον εξορθολογισμό των παθογενειών του, αλλά επέβαλαν και απαιτούν την επιβολή πολιτικών οι οποίες είχαν και έχουν εισπρακτικό χαρακτήρα και -το σημαντικότερο- επιδιώκουν τη

σταδιακή μετάβαση της κοινωνικής ασφάλισης από τη συλλογική αντιμετώπιση του κινδύνου του γήρατος στην ατομική, υιοθετώντας το σύστημα της νωπής κεφαλαιοποίησης και θεωρώντας, επιστημονικά και τεχνικά λανθασμένα, τις ασφαλιστικές εισφορές των εργαζομένων ως φόρους. Από την άποψη αυτή, είναι φανερό ότι ο κεντρικός στόχος των μνημονίων συνίσταται, μεταξύ των άλλων, στον περιορισμό του πεδίου του συστήματος κοινωνικής προστασίας στο όριο της φτώχειας και στη μεταφορά των κινδύνων στον ασφαλισμένο.

Η παρατήρηση αυτή σημαίνει ότι οι κοινωνικο-ασφαλιστικές παρεμβάσεις θα έπρεπε να είχαν και να έχουν εστίαση στην αντιμετώπιση των παθογενειών, καθώς και στη θωράκιση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, ώστε να μπορεί να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά,

μεταξύ των άλλων, η οργανωτική και λειτουργική αναδιάρθρωσή του, τα οικονομικά και κοινωνικά του ελλείμματα, το αναμενόμενο baby boomer και η ανησυχχητική αύξηση της γήρανσης του πληθυσμού. Ομως, η κεντρική αυτή επιδίωξη προϋποθέτει μελέτη και σχεδιασμό υλοποίησης, στηριζόμενο στις βασικές αρχές της αλληλεγγύης των γενεών (συλλογική αντιμετώπιση του κινδύνου του γήρατος), της αναλογικότητας (ανταποδοτικότητα) εισφορών - παροχών και της επιχορήγησης των ασφαλισμένων που είχαν λίγα χρόνια ασφάλισης λόγω ανεργίας ή είχαν χαμηλές αποδοχές κατά τον εργασιακό τους βίο.

Αντίθετα, με το πρώτο μνημόνιο, όπως

1. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΑΠΟ ΤΑ ΛΑΒΗ ΤΩΝ ΜΝΗΜΟΝΙΩΝ ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ Ι ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ...

Μέσο: .....ZERO

Ημ. Έκδοσης: ...01/02/2017 Ημ. Αποδελτίωσης: ...02/02/2017

Σελίδα: 17

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ

ανάληψη

εκ του αποτελέσματος αποδεικνύεται, ο στόχος των δανειστών ήταν η επιβολή του συστήματος της νοπτής κεφαλαιοποίησης καθορισμένων εισφορών, προκειμένου να επιτευχθεί η χρηματοοικονομική ισορροπία του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης διά μέσου της συνεχούς περικοπής των παροχών, η οποία επιτυγχάνεται με τους αυτόματους σταθεροποιητές. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι δανειστές για την επιβολή των αυτόματων σταθεροποιητών ανέπτυξαν το επιχείρημα της γενναιοδωρίας του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, ισχυριζόμενοι λανθασμένα ότι ο συντελεστής αναπλήρωσης ήταν 90% (70% από την κύρια σύνταξη και 20% από την επικουρική). Αντίθετα, ο μέσος συντελεστής αναπλήρωσης ήταν 70%, αφού η μέση σύνταξη το 2010 ήταν 1.250 ευρώ (μεικτά) και οι μέσες αποδοχές ήταν 1.650 ευρώ (μεικτά). Έτσι, με βάση τη λανθασμένη αυτή άποψη, οι δανειστές, από το πρώτο μνημόνιο, έθεσαν ως ανώτατο όριο συνταξιοδοτικών δαπανών (κύρια και επικουρική σύνταξη) μέχρι το 2060 το 16% του ΑΕΠ. Παράλληλα, στο δεύτερο μνημόνιο η συνέχιση των ασκούμενων περιοριστικών κοινωνικο-ασφαλιστικών πολιτικών βασίστηκε σε δυσμενείς παραδοχές των μελετών των δανειστών για την προοπτική της ελληνικής οικονομίας την περίοδο 2010-2060 (0,7% ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ, υψηλή ανεργία και πληθυσμό 8,6 εκατομμύρια άτομα λόγω της υψηλής αρνητικής μετανάστευσης). Ειδικότερα για τον πληθυσμό στην Ελλάδα, ενώ όλες οι δημογραφικές προβολές από το 2007 και μέχρι το 2013 εκτιμούσαν τον πληθυσμό σε 11,3 εκατομμύρια άτομα το 2060 (Eurostat και Ageing Report 2009 και 2012), σε νέα πρόβλεψη (Ageing Report 2015) ο πληθυσμός στην Ελλάδα εκτιμάται σε 8,6 εκατομμύρια άτομα.

Η απολογία αυτής της λανθασμένης, κατά τη γνώμη μας, εκτίμησε ήταν ότι θα υπάξει υψηλό επίπεδο αρνητικής μετανάστευσης, με την εννοία ότι όχι μόνο δεν θα έρχονται οικονομικοί μετανάστες στην Ελλάδα, αλλά θα μεταβαίνουν όλο και περισσότεροι Έλληνες ως οικονομικοί μετανάστες σε χώρες του εξωτερικού. Πράγματι, τα αποτελέσματα των ασκούμενων πολιτικών των μνημονίων, της ύφεσης, της λιτότητας, της υψηλής ανεργίας, της φτωχοποίησης και του χαμηλού επιπέδου διαβίωσης του πληθυσμού, λόγω των χαμηλών αμοιβών, θα οδηγήσουν στην υψηλή αρνητική μετανάστευση.

Όμως, επιστημονικά, δεν θεωρείται μεθοδολογικά ορθό και έγκυρο μια συγκεκριμένη περίοδος οικονομικής ύφεσης (2010-2016) να προβάλεται ως βασικό σενάριο εξέλιξης της ελληνικής οικονομίας κατά τα επόμενα 50 έτη και επιπλέον να χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της βιωσιμότητας του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης, επηρεάζοντας απωτικά το σημερινό εισοδηματικό επίπεδο τόσο των

συνταξιούχων όσο και των εργαζομένων-ασφαλισμένων. Έτσι οι δανειστές, στηριζόμενοι σε αυτές τις μελέτες με τις δυσμενείς παραδοχές, επέβαλαν τις περικοπές των κύριων και των επικουρικών συντάξεων, οι οποίες έφτασαν κατά μέσον όρο στο 40% και σε ορισμένες περιπτώσεις έφτασαν και στο 50%. Το μεγάλο, μεταξύ των άλλων, λάθος των δανειστών είναι ότι, ενώ ανέμεναν από αυτές τις περικοπές των κύριων και των επικουρικών συντάξεων μια σημαντική μετατόπιση του αναμενόμενου έτους μηδενισμού των αποθεματικών, αντίθετα, η ραγδαία αύξηση της ανεργίας, η οποία προκάλεσε τη σημαντική μείωση των εσόδων από τις εισφορές, η σημαντική μείωση (27%) του ΑΕΠ, η οποία προκάλεσε την αύξηση του δείκτη των συνταξιοδοτικών δαπανών προς το ΑΕΠ, η εκρηκτική αύξηση (600.000 άτομα την περίοδο 2010-2015) του αριθμού των νέων συνταξιούχων και η μείωση των αποθεματικών των Ταμείων λόγω του PSI οδήγησαν στην εξασφάλιση των πόρων (50 δισ. ευρώ, 2010-2016) που «εξοικονομήθηκαν» από τις μειώσεις των συντάξεων, καθώς και στη μετατόπιση της εκτιμώμενης βιωσιμότητας του ΣΚΑ μόνο κατά δύο έτη.

Η λανθασμένη αυτή, μεταξύ των άλλων, στρατηγική των δανειστών, η οποία οδήγησε, εκτός από τη συρρίκνωση των αποθεματικών, και στην εισοδηματική και κοινωνική εξάντληση μεγάλου τμήματος του συνταξιοδοτικού πληθυσμού, προσανατολίζει εκ νέου τους δανειστές στην επιβολή περαιτέρω μειώσεων των συντάξεων (π.χ., κατάργηση της προσωπικής διαφοράς με μείωση μέχρι 30% του επιπέδου των κύριων συντάξεων στους ήδη συνταξιούχους), προκειμένου να διατηρηθεί μέχρι το 2060 το όριο του ποσοστού του 16% των συνταξιοδοτικών δαπανών ως προς το ΑΕΠ.

Η μείωση των αποθεματικών των Ταμείων λόγω του PSI συνέτεινε στην εξασφάλιση των πόρων (50 δισ., 2016) που εξοικονομήθηκαν από τις μειώσεις των συντάξεων

Στην κατεύθυνση αυτή, στις χρηματοοικονομικές προβολές των δανειστών, ο συντελεστής αναπλήρωσης των κύριων συντάξεων το 2060 θα είναι 48% και των επικουρικών συντάξεων θα είναι 8% με την εφαρμογή του συστήματος της νοπτής κεφαλαιοποίησης με ρήτρα μηδενικού ελλείμματος. Αξίζει να σημειωθεί ότι, στις σημερινές και μελλοντικές δυσμενείς συνθήκες του ΣΚΑ στην Ελλάδα, συζητείται και προτείνεται από ορισμένους επιστημονικούς κύκλους πενέκταση της εφαρμογής του συστήματος της νοπτής κεφαλαιοποίησης και στην κύρια σύνταξη, κάτι που θα προκαλέσει σημαντικό

κόστος στους κρατικούς προϋπολογισμούς των επόμενων ετών, καθώς και στις γενιές της μετάβασης από το σημερινό στο νέο σύστημα της εξατομικευμένης ασφάλισης.

Το κόστος μετάβασης (λαμβάνοντας υπόψη ότι η κρατική συμμετοχή θα περιορίζεται στα 8,5 δισ. ευρώ, όπως απαιτούν οι δανειστές), προκειμένου να καλυφθούν οι συντάξεις των

σημερινών συνταξιούχων και τα δεδουλευμένα δικαιώματα της σημερινής γενιάς ασφαλισμένων, θα πρέπει είτε να χρηματοδοτηθεί από το κράτος με επιχορήγηση της τάξης των 120-150 δισ. ευρώ τα επόμενα 15 έτη είτε η σημερινή γενιά ασφαλισμένων να καταβάλει εισφορές, από τις οποίες θα λάβει παροχές που θα αντιστοιχούν στο 50%-60% των εισφορών που θα έχουν καταβάλει στον εργασιακό τους βίο. Η λανθασμένη αυτή, τεχνικά και επιστημονικά, προοπτική έγκειται στο γεγονός της θεώρησης ότι το κεφαλαιοποιητικό σύστημα υπερέχει του διανεμητικού συστήματος και ότι δεν υπόκειται στον κίνδυνο της γήρανσης του πληθυσμού, στον οποίο υπόκειται το διανεμητικό σύστημα.

Αντίθετα, η ορθή, τεχνικά και επιστημονικά, θεώρηση συνίσταται στο γεγονός ότι και τα δύο συστήματα είναι ισοδύναμα όταν είναι σχεδιασμένα με βάση τις αρχές της κοινωνικής ασφάλισης και της αναλογιστικής επιστήμης. Η πραγματική διαφορά έγκειται στο γεγονός των μακροοικονομικών επιδράσεων του κάθε συστήματος (κεφαλαιοποιητικού ή διανεμητικού) στη συνολική λειτουργία της οικονομίας και στην ορθότερη κατανομή των πόρων στην κοινωνία, και αυτό επιτυγχάνεται αποτελεσματικά με το διανεμητικό σύστημα. Η παρατήρηση αυτή σημαίνει ότι με το κεφαλαιοποιητικό σύστημα το τελικό αποτέλεσμα είναι η διεύρυνση των οικονομικών και των

Μέσο: . . . . . ZERO

Ημ. Έκδοσης: . . .01/02/2017 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .02/02/2017

Σελίδα: 19

κοινωνικών ανισοτήτων, αφού τα υπό διαχείριση αποθεματικά καταλήγουν σε αποδοσεις των πολυεθνικών επιχειρήσεων, κάτι που, στον βαθμό που το αφορά, έχει προκαλέσει και τις αντιδράσεις των πολιτών στις πολιτικές αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης (Brexit, εθνικισμός, Ακροδεξιά), οι οποίες, μεταξύ των άλλων, επικεντρώνονται στην αποδιάρθρωση του συστήματος κοινωνικής προστασίας.

Επιπλέον, το διανεμητικό σύστημα υπερέχει του κεφαλαιοποιητικού συστήματος, δεδομένου ότι δημιουργεί συνθήκες ισορροπίας μεταξύ αποταμίευσης και κατανάλωσης και αποτελεσματικότερο ρυθμό κυκλοφορίας του χρήματος απ' ό,τι το κεφαλαιοποιητικό σύστημα, το οποίο ευνοεί τη δημιουργία σημαντικών περιουσιακών στοιχείων εκτός του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.

Επομένως, η οικονομικά βιώσιμη και κοινωνικά αποτελεσματική λύση, προκειμένου να αποφευχθεί η αποδιάρθρωση της κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2015-2030 (ανατροπή του διανεμητικού χαρακτήρα, ο οποίος διατηρείται σε όλες τις ανεπτυγμένες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης), συνίσταται, καταρχήν, στην αποκατάσταση των λανθασμένων επιλογών των δανειστών, καθώς και στη διατήρηση της ταυτότητας και του χαρακτήρα της κοινωνικής ασφάλισης

(διανεμητικό σύστημα καθορισμένης παροχής). Στην κατεύθυνση αυτή, η μακροχρόνια βιωσιμότητα του κοινωνικο-ασφαλιστικού συστήματος, ακόμη και με ύψος δαπανών κύριων και επικουρικών συντάξεων 16% του ΑΕΠ το 2060, σύμφωνα με την πρόταση των δανειστών, μπορεί εναλλακτικά να εξασφαλιστεί, σύμφωνα με την αναλογιστική μας μελέτη και επεξεργασία, με ποσοστό αναπλήρωσης 65%-67%, όρια ηλικίας συνταξιοδότησης μέχρι 62 ετών (πρώρες συντάξεις) και 67 ετών (πλήρεις συντάξεις), επίπεδο ασφαλιστικών εισφορών προγενέστερο του Ν. 4387/2016, τριμερή χρηματοδότηση, θεσμικές παρεμβάσεις οργανωτικο-λειτουργικού και κοινωνικο-ασφαλιστικού χαρακτήρα στο σκέλος των εισροών και των εκροών του ΣΚΑ, μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας σε ποσοστό 1,5%, αντίστοιχη αύξηση της απασχόλησης, διατήρηση του πληθυσμού της χώρας μας στα σημερινά επίπεδα και αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας. Με άλλα λόγια, αναδεικνύεται ότι η οικονομικά βιώσιμη και κοινωνικά αποτελεσματική-εναλλακτική προοπτική του κοινωνικο-ασφαλιστικού συστήματος στην Ελλάδα βασίζεται στην

εξασφάλιση τεσσάρων καθοριστικών για το μέλλον του παραμέτρων: την αύξηση του ΑΕΠ, την αύξηση της απασχόλησης [όχι της ευέλικτης (gig economy), η οποία, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνά μας κατά τα επόμενα χρόνια θα συμβάλει στην ετήσια αύξηση των ελλειμμάτων του ΣΚΑ κατά 1,8 δισ. ευρώ], τη δημογραφική ανανέωση του πληθυσμού και την αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας, οι οποίες ελλείπουν ανησυχητικά κατά τη σημερινή περίοδο. Συγκεκριμένα, απαιτείται να σχεδιαστούν και να υλοποιηθούν διαρθρωτικές παρεμβάσεις στο ενεργητικό (έσοδα) και στο παθητικό (παροχές - δαπάνες) του ασφαλιστικού συστήματος, ώστε να εξορθολογιστούν οι παθογένειες του παρελθόντος, να τονιστεί το αίσθημα της συνέχισης της ασφάλισης και της απρόσκοπτης καταβολής των εισφορών, καθώς και να εξαιρεθούν η εισφοροδιαφυγή και η εισφοροαποφυγή στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, δεδομένης, κυρίως, της εγκαθίδρυσης της αναλογικότητας (ανταποδοτικότητας) των εισφορών - παροχών, βασισμένης στην αρχή της αλληλεγγύης των γενεών.

Παράλληλα, επιβάλλονται οι άμεσοι σχεδιασμός και η υλοποίηση των αναγκαίων δημογραφικών πολιτικών, προκειμένου να ανανεωθεί ο πληθυσμός με την ανακοπή της πτωτικής τάσης του δείκτη γονιμότητας που παρατηρήθηκε την περίοδο 2010-2016, κατά την οποία οι θάνατοι υπερέβησαν τις γεννήσεις, με αποτέλεσμα να συντελεστεί το φαινόμενο της φυσικής μείωσης του πληθυσμού (διαφορά γεννήσεων και θανάτων). Εκτιμούμε ότι η παρατηρούμενη αυξητική τάση της περιόδου 2000-2009, όπου ο δείκτης γονιμότητας από το 1,25 παιδιά ανά γυναίκα το 2000 αυξήθηκε σε 1,60 παιδιά ανά γυναίκα το 2009, ανακόπηκε εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, της ύφεσης και των ασκούμενων πολιτικών των μνημονίων. Η παρατήρηση αυτή

σημαίνει ότι η μετάβαση της ελληνικής οικονομίας σε συνθήκες ανάκαμψης, σε συνδυασμό με την υλοποίηση των αναγκαίων δημογραφικών πολιτικών, θα μπορούσε να συμβάλει στην αύξηση του δείκτη γονιμότητας σε 1,80 παιδιά, προσεγγίζοντας το επίπεδο γονιμότητας της φυσικής ανανέωσης του πληθυσμού (2,1 παιδιά ανά γυναίκα σε ηλικία αναπαραγωγής).

Συμπερασματικά, αναδεικνύεται με τον πιο σαφή και εύληπτο τρόπο ότι η απομάκρυνση της ασκούμενης κοινωνικο-ασφαλιστικής πολιτικής από την εγκαθίδρυση

μιας οικονομικά βιώσιμης και κοινωνικά αποτελεσματικής λύσης θα οδηγήσει το Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΣΚΑ), όπως από το 2010 μέχρι σήμερα, σε διαδοχικές περικοπές των συντάξεων, με ό,τι αυτό αρνητικά συνεπάγεται για την κοινωνική συνοχή, το κοινωνικό υπόβαθρο του ΣΚΑ, τη μετανάστευση των νέων και τη φτωχοποίηση του ασφαλιστικού και του συνταξιοδοτικού πληθυσμού.

Οι εταιρείες αποφάσισαν την επιβολή του συστήματος νοητής κεφαλαιοποίησης, με στόχο τη χρηματοοικονομική ισορροπία του μέσω της συνεχούς περικοπής των παροχών

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ

ανάλυση

Του **Δημήτρη Αθ. Μπούρλου**,
δικηγόρου - εκδότη περιοδικού «Νομοθεσία ΙΚΑ»

Ο πρόσφατος ασφαλιστικός νόμος περιελάμβανε αλλαγές σε τρία κυρίως πεδία. Το πρώτο ήταν το πεδίο των ενοποιήσεων των ασφαλιστικών ταμείων, όπου πλέον έχουμε δύο μεγάλα Ταμεία, τον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης, για την κύρια ασφάλιση και σύνταξη, και το Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών, για την επικουρική ασφάλιση και σύνταξη, καθώς και για το εφάπαξ. Ημουν

αντίθετος με τις ενοποιήσεις με αυτή τη μορφή, κυρίως για τον τομέα της κύριας ασφάλισης, και θεωρούσα ότι ορθότερο ήταν το σχήμα των τριών ταμείων κύριας ασφάλισης (Μισθωτών, Αυτοαπασχολουμένων και Ελεύθερων Επαγγελματιών και Αγροτών), αφ' ης στιγμής όμως η πολιτική ηγεσία αποφάσισε και νομοθέτησε τη δημιουργία ενός φορέα κύριας ασφάλισης, εκείνο που πρέπει να γίνει είναι η κατά το δυνατόν καλύτερη οργάνωση του νέου Υπερταμείου, ώστε να μπορέσει πραγματικά να λειτουργήσει ως ένας ενιαίος ασφαλιστικός φορέας.

Βεβαίως αυτό είναι κάτι ιδιαίτερα δύσκολο, δεδομένου ότι τα Ταμεία που συγκεντρώθηκαν είχαν διαφορετική δομή και οργάνωση, διαφορετική μηχανοργάνωση (όσα είχαν), διαφορετικές νομοθετικές ρυθμίσεις και, σε πολλές περιπτώσεις, διαφορετικές ασφαλιστικές πρακτικές. Ετσι λοιπόν είναι απαραίτητο να προχωρήσουν οι διαδικασίες και οι ρυθμίσεις που θα βοηθήσουν τον νέο φορέα να έχει μια εύρυθμη λειτουργία, προς εξυπηρέτηση των ασφαλισμένων του, που προβλέπουν σε αυτό. Το δεύτερο πεδίο αφορά τον τρόπο με τον οποίο δομήθηκε το νέο σύστημα υπολογισμού και καταβολής των οφειλόμενων ασφαλιστικών εισφορών, για τις κατηγορίες των ελεύθερων επαγγελματιών, των αυτοαπασχολουμένων, των ανεπίσημων, των αγροτών κ.λπ. Υπάρχει πλέον μια ευθεία σύνδεση του ύψους των ασφαλιστικών εισφορών με το δηλούμενο εισόδημα,

που αφορά τη δραστηριοποίηση για την οποία ασφαλιζεται κάποιος. Το χαρακτηριστικό του νέου συστήματος είναι η υπέρμετρη επιβάρυνση των ασφαλισμένων που δηλώνουν εισόδημα πάνω από 25.000 ευρώ. Αναμφίβολα υπάρχουν κατηγορίες ασφαλισμένων, αυτών που δηλώνουν χαμηλά εισοδήματα, όπου η επιβάρυνση των ετήσιων ασφαλιστικών εισφορών περιορίζεται, όμως, όπως προελέχθη, άλλοι έχουν μια σημαντική αύξηση των εισφορών τους, που συναθροίζονται με τη φορολογική επιβάρυνση καθιστά την επιχειρηματική επιβίωση ιδιαίτερα προβληματική. Θεωρώ πως οι συντελεστές προσδιορισμού των ασφαλιστικών εισφορών από κάποιο εισόδημα και πάνω, όπου αντιμετωπίζουμε και τις υψηλότερες επιβαρύνσεις, θα πρέπει να εξετασθούν σε μια υγιή λογική τήρησης, αφενός μεν της αρχής της αναλογικότητας, αφετέρου δε της δυνατότητας συμμετοχής στα δημόσια βάρη.

Η υπέρμετρη επιβάρυνση των κατηγοριών που δηλώνουν υψηλό εισόδημα, σε συνδυασμό με την ελάφρυνση όσων δηλώνουν χαμηλό εισόδημα, φοβούμαι ότι θα δημιουργήσει ένα πρόσθετο κίνητρο φοροδιαφυγής και κατ' επέκταση και εισφοροδιαφυγής, που θα προκαλέσει σοβαρά πλήγματα στο κοινωνικο-ασφαλιστικό σύστημα, χωρίς να προσδώσει στήριγμα στην ισορροπία εισφορών-συνταξοδοτικών

Είναι αρκετά τα θέματα που πρέπει να επανεξετασθούν, ώστε να αποκατασταθεί ένα σύστημα υγιές και αξιόπιστο

παροχών. Ιδιαίτερη μνεία στο σημείο αυτό πρέπει να γίνει στον τρόπο με τον οποίο το νέο σύστημα αντιμετωπίζει τους αμειβόμενους με δελτίο παροχής υπηρεσιών («μπλοκάκια»), που προβλέπεται να ασφαλιζονται ως μισθωτοί, αν έχουν μέχρι δύο απασχολήσεις σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα και το εισόδημά τους προέρχεται από τις απασχολήσεις αυτές. Παρ' ότι δεν υπάρχει αμφιβολία ότι στις σχέσεις αυτές στις περισσότερες περιπτώσεις υποκρύπτεται παροχή εξαρτημένης εργασίας, ο νέος τρόπος ασφάλισης των κατηγοριών αυτών έχω την άποψη ότι θα ανατρέψει κάποιες σχέσεις ισορροπίας που υπήρχαν μέχρι την ισχύ της νέας διάταξης και τελικά σε πολλές περιπτώσεις θα καταλήξει εις βάρος των ασφαλισμένων, που θα κληθούν να επωμισθούν και τις

2. ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΕ ΤΡΙΑ ΜΕΤΩΠΑ ΤΟ ΝΕΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΝΟΜΟ

Μέσο: . . . . . ZERO

Ημ. Έκδοσης: . . .01/02/2017 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .02/02/2017

Σελίδα: 21

ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΕ ΤΡΙΑ ΜΕΤΩΠΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΕΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΝΟΜΟ

εισφορές που βαρύνουν τον «εργοδότη» τους.

Νομίζω ότι θα ήταν προτιμότερο να διατηρηθεί το προηγούμενο καθεστώς ασφάλισης (ελεύθεροι επαγγελματίες), με το οποίο η αγορά λειτούργησε επί σειρά ετών, επαναλαμβάνω, παρ' ότι η πραγματική σχέση που υπήρχε ανάμεσα στα δύο μέρη προσομοιάζε στην πλειονότητα των περιπτώσεων στην εξαρτημένη εργασία. Το τρίτο και τελευταίο πεδίο αφορά τον νέο τρόπο υπολογισμού των συντάξεων, με το σχήμα «εθνική και ανταποδοτική σύνταξη». Από τα παραδείγματα που δίνουμε προκύπτει ότι ο νέος τρόπος υπολογισμού οδηγεί σε μειώσεις των συντάξεων στην πλειονότητα των περιπτώσεων. Εξαιρέση αποτελούν οι μειωμένες συντάξεις και οι συντάξεις

αναπηρίας με χαμηλό ποσοστό ανικανότητας (50% ή και κάποιες περιπτώσεις με 67%). Ο λόγος που οι νέες συντάξεις είναι χαμηλότερες από τις προηγούμενες είναι το περιορισμένο ύψος των συντελεστών αναπήρωσης, ιδίως στις περιπτώσεις με πολλά έτη ασφάλισης. Εκεί λοιπόν έχουμε αναλογικά με τις καταβαλλόμενες εισφορές χαμηλή ανταπόδοση, κάτι που θα το «πληρώσει» το ασφαλιστικό σύστημα, αφού δεν κάνει την ασφάλιση ελκυστική και ελπιδοφόρα.

Αντίθετα, της προσδίδει έναν χαρακτήρα συμπληρωματικής φορολόγησης, που λειτουργεί αποτρεπτικά από την επέκταση της ασφάλισης, στην πλειονότητα των περιπτώσεων. Οι συντελεστές αναπήρωσης που νομοθετήθηκαν θεωρώ ότι θα

πρέπει να επανεξετασθούν σε μια λογική επιβράβευσης της μακράς ασφάλισης. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι συντελεστές αναπήρωσης που περιλαμβάνονταν στον νόμο Λοβέρδου (3863/2010) ουδέποτε εφαρμόστηκαν, γιατί θεωρήθηκε ότι οδηγούσαν σε χαμηλές συντάξεις, και τελικά νομοθετήθηκαν συντελεστές αναπήρωσης χαμηλότεροι και από αυτούς που είχαν χαρακτηριστεί άδικοι. Είναι λοιπόν αρκετά τα θέματα που πρέπει να επανεξετασθούν στην κοινωνική ασφάλιση, ώστε να αποκατασταθεί ένα ασφαλιστικό σύστημα υγιές, αξιόπιστο, ελπιδοφόρο, που θα μπορεί να καταστεί ελκυστικό σε αυτούς που πρόκειται είτε να απασχοληθούν ως μισθωτοί είτε ως αυτοαπασχολούμενοι, και αυτό θα πρέπει να γίνει σύντομα.

3. ΑΠΟΤΙΜΩΝΤΑΣ ΤΟ ΝΕΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ

Μέσο: . . . . . ZERO

Ημ. Έκδοσης: . . .01/02/2017 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .02/02/2017

Σελίδα: 22

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ

ανάλυση

Του **Διονύση Τεμπονέρα**,
δικηγόρου-εργατολόγου

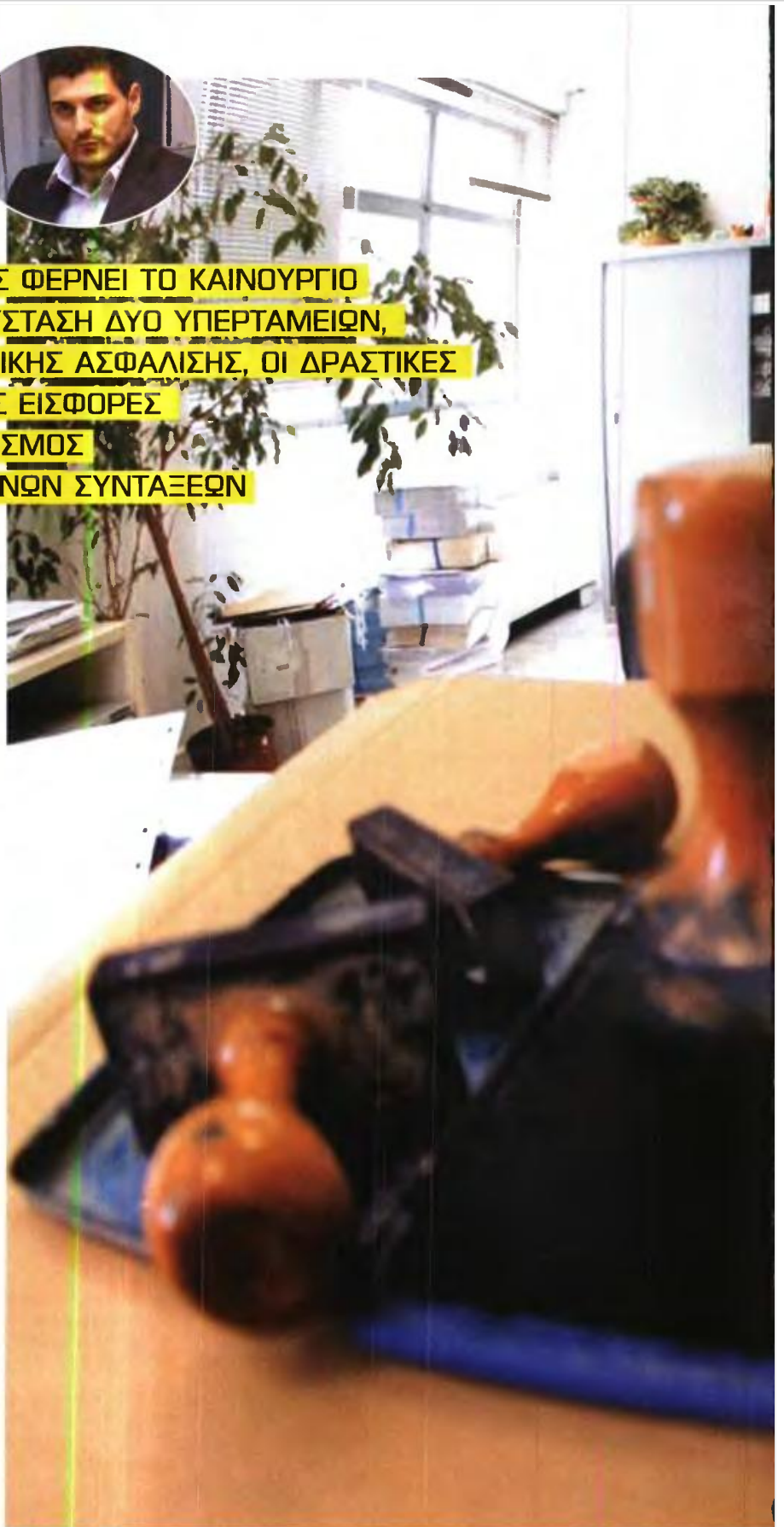
ΣΑΡΩΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΦΕΡΝΕΙ ΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ - Η ΣΥΣΤΑΣΗ ΔΥΟ ΥΠΕΡΤΑΜΕΙΩΝ, ΚΥΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ, ΟΙ ΔΡΑΣΤΙΚΕΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΚΑΙ Ο ΕΠΑΝΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

Ο τελευταίος ασφαλιστικός νόμος 4387/2016 εισάγει στην ελληνική έννομη τάξη σημαντικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με όσα γνωρίζαμε μέχρι σήμερα, αλλάζοντας ριζικά το τοπίο στη δημόσια κοινωνική ασφάλιση. Τέτοιου μεγέθους παρέμβαση δεν έχουμε συναντήσει τα τελευταία έτη (αφού ο νόμος 3863/2010 δεν εφαρμόστηκε ουσιαστικά), συνεπώς θα προσπαθήσουμε παρακάτω να φωτίσουμε τις κυριότερες ρυθμίσεις του νέου νόμου:

1. Δημιουργία του ΕΦΚΑ

Δημιουργείται ένας φορέας ασφάλισης, ο ΕΦΚΑ, ο οποίος από 1.1.2017 καθίσταται οιονεί καθολικός διάδοχος των υφιστάμενων φορέων κύριας και κοινωνικής ασφάλισης. Η διάθρωση των υπηρεσιών και ο καθορισμός των πάσης φύσεως λεπτομερειών σχετικά με τη λειτουργία του ΕΦΚΑ και τις παροχές αυτού θα έπρεπε να ρυθμιστούν με τον οργανισμό αυτού που θα καταρτιζόταν με την έκδοση Προεδρικού Διατάγματος ως τις 31.12.2016 και έχει

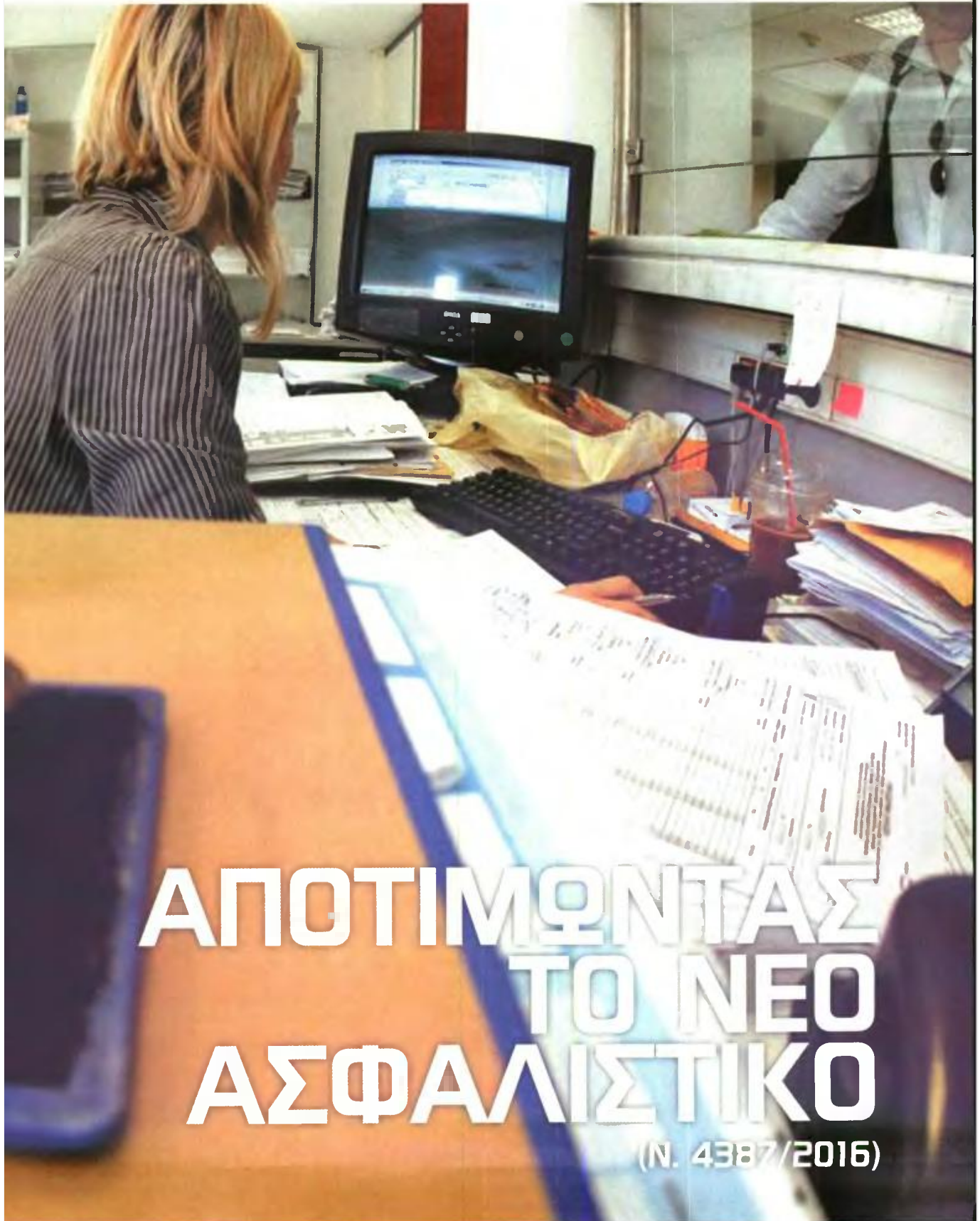

3. ΑΠΟΤΙΜΩΝΤΑΣ ΤΟ ΝΕΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ

Μέσο: .....ZERO

Ημ. Έκδοσης: ...01/02/2017 Ημ. Αποδελτίωσης: ...02/02/2017

Σελίδα: 23

3. ΑΠΟΤΙΜΩΝΤΑΣ ΤΟ ΝΕΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ

Μέσο: . . . . . ZERO

Ημ. Έκδοσης: . . .01/02/2017 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .02/02/2017

Σελίδα: 24

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ

ανάληψη

ακόμα καθυστερήσει, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται σημαντικά προβλήματα στους ΦΚΑ που προϋπήρχαν, αλλά και στην ίδια τη λειτουργία του ΕΦΚΑ.

2. Δημιουργία του ΕΤΕΑΕΠ

Ιδρύεται το «Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφόραξ Παροχών» και θα αποτελείται από δύο αυτοτελείς κλάδους, σκοπός των οποίων θα είναι η χορήγηση επικουρικής σύνταξης αφενός και εφόραξ παροχών αφετέρου. Σε αυτόν τον φορέα πλέον υπάγονται όλα τα εφόραξ και τα επικουρικά που αποτελούν ΝΠΔΔ.

3. Υπολογισμός εισφορών μισθωτών

Οι ασφαλιστικές εισφορές κύριας σύνταξης των μισθωτών υπολογίζονται επί του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών τους σε ποσοστό 20%, το οποίο βορύνει τον μισθωτό κατά το 1/3 (6,67%) και τον εργοδότη κατά το 2/3 (13,33%). Το ανώτατο όριο των μηνιαίων ασφαλιστέων αποδοχών για τον υπολογισμό της εισφοράς δεν μπορεί να ξεπερνά τα 5.860 ευρώ, ενώ το κατώτατο όριο είναι αυτό που αντιστοιχεί στις κατώτατες προβλεπόμενες αποδοχές άγαμου μισθωτού, όπως αυτές προβλέπονται κάθε φορά (σήμερα για τους άνω των 25 είναι 586 ευρώ).

4. Υπολογισμός εισφορών ελεύθερων επαγγελματιών

Βασική αλλαγή που προβλέπεται πλέον στον Ν. 4387/2016 και τίθεται σε ισχύ από 1.1.2017 είναι ο υπολογισμός των εισφορών των ασφαλισμένων σε διαφορετική βάση απ' ό,τι μέχρι σήμερα, κυρίως για ελεύθερους επαγγελματίες και αυτοαπασχολούμενους. Η τεκμαρτή εισφορά με την ένταξη σε ασφαλιστικές κατηγορίες δίνει τη θέση της σε υπολογισμό των εισφορών με βάση το εισόδημα ανάλογα με την πηγή από την οποία αυτό προέρχεται (μισθωτή εργασία - ελεύθερο επάγγελμα).

5. Υπολογισμός εισφορών αγροτών

Άμεσο διπλασιασμό των εισφορών των αγροτών ασφαλισμένων του ΟΓΑ, από 7% που ίσχυε μέχρι πρότινος στο 14% το 2017, με ταυτόχρονο προσδιορισμό του τριπλασιασμού τους, ώστε να ανέλθουν το 2022 στο ανώτερο επίπεδο του 20% του επίσημου εισοδήματος, προβλέπει ο νόμος 4387/2016 με ποσοστιαία μεταβικτικότητα.

6. Εθνική και ανταποδοτική σύνταξη

Εισάγεται ο θεσμός της εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης. Η εθνική σύνταξη υπολογίζεται με βάση τα έτη ασφάλισης και, συνεπώς, κυμαίνεται από 345,60 ευρώ (για χρόνο ασφάλισης μέχρι 15 έτη) έως 384,00 ευρώ (για

χρόνο ασφάλισης 20 και πλέον έτη). Για τους συνταξιούχους λόγω γήρατος η εθνική σύνταξη δεν μειώνεται με βάση τα έτη διαμονής στην Ελλάδα, συνεπώς θεωρείται ότι σε όλες τις περιπτώσεις αποδεικνύεται διαμονή 40 ετών στην Ελλάδα από το 15ο έτος της ηλικίας έως την ηλικία συνταξιοδότησης. Για τον υπολογισμό της ανταποδοτικής σύνταξης εφαρμόζονται τα ποσοστά αναπλήρωσης που προβλέπονται στο άρθρο 8 του Ν. 4387/2016, με το τελικό ποσοστό αναπλήρωσης να προκύπτει κλιμακωτά ανάλογα με τα έτη ασφάλισης που είχε ο συνταξιούχος κατά τη συνταξιοδότησή του (και τα οποία μπορεί να διαφοροποιούνται από τα έτη ασφάλισης, βάσει των οποίων υπολογίστηκε η σύνταξη με βάση το προγενέστερο ανά φορέα κύριας ασφάλισης νομοθετικό πλαίσιο).

7. Επανυπολογισμός και αναπροσαρμογή καταβαλλόμενων συντάξεων

Διενεργείται επανυπολογισμός και αναπροσαρμογή των καταβαλλόμενων συντάξεων. Στο πρώτο στάδιο πραγματοποιείται από τον ΕΦΚΑ ή τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, πλην της Τράπεζας της Ελλάδος και του ΟΓΑ, κατ' αρχήν έλεγχος των στοιχείων, βάσει των οποίων χορηγήθηκε η ήδη καταβαλλόμενη σύνταξη, σύμφωνα με τις καταστατικές διατάξεις του οικείου φορέα κοινωνικής ασφάλισης και τις

3. ΑΠΟΤΙΜΩΝΤΑΣ ΤΟ ΝΕΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ

Μέσο: . . . . . ZERO

Ημ. Έκδοσης: . . .01/02/2017 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .02/02/2017

Σελίδα: 25

λοιπές γενικές και ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις, προκειμένου να επιβεβαιωθεί η πληρότητα και ορθότητα των απαιτούμενων για την αναπροσαρμογή στοιχείων των ηλεκτρονικών αρχείων. Επισημαίνεται ότι, κατά το στάδιο αυτό, δεν ελέγχεται η ορθότητα των στοιχείων βάσει των οποίων εκδόθηκε η σύνταξη, προκειμένου να γίνει αναθεώρηση της συνταξιοδοτικής απόφασης, αλλά σκοπός είναι η δημιουργία ενός ηλεκτρονικού αρχείου στο οποίο θα περιλαμβάνονται όλα τα στοιχεία που είναι απαραίτητα (χρόνος ασφάλισης, συντάξιμες αποδοχές, ασφαλιστικές κλάσεις ή ασφαλιστικές κατηγορίες, ποσοστό αναπήρωσης, πιθανή μείωση λόγω λήψης μειωμένης σύνταξης κ.λπ.), προκειμένου να εφαρμοστούν οι προβλέψεις των άρθρων 7, 8, 27 και 28 του Ν. 4387/2016 στις ήδη καταβαλλόμενες συντάξεις. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επανυπολογισμού (επανελέγχου) των καταβαλλόμενων συντάξεων και τη δημιουργία κατάλληλου ηλεκτρονικού αρχείου, εφόσον δεν υφίσταται ήδη σχετικό αρχείο, οι φορείς κύριας ασφάλισης προχωρούν στη διαδικασία αναπροσαρμογής των κύριων συντάξεων. Με βάση τις προβλέψεις του Ν. 4387/2016 (άρθρα 7, 8, 27 και 28), η χορηγηθείσα σύνταξη αποτελεί το άθροισμα της εθνικής και της ανταποδοτικής σύνταξης. Συνεπώς, για κάθε συνταξιούχο (γήρατος, αναπηρίας, θανάτου) θα υπολογιστεί, με βάση τον συνολικό χρόνο ασφάλισης, η δικαιούμενη εθνική και ανταποδοτική σύνταξη. Μετά την αναπροσαρμογή της κύριας σύνταξης, συγκρίνεται το ποσό της καταβαλλόμενης σύνταξης με βάση το προγενέστερο νομοθετικό πλαίσιο με το ποσό της καταβαλλόμενης σύνταξης. Η διαφορά που προκύπτει αποτελεί την προσωπική διαφορά του συνταξιούχου. Εάν η προσωπική διαφορά είναι θετική, εξακολουθεί να καταβάλλεται στον συνταξιούχο και μετά την 1.1.2019, μέχρι την οριστική εξάλειψή της και τον συμψηφισμό της με μελλοντικές αυξήσεις των συντάξεων. Εάν είναι αρνητική, δηλαδή το ποσό της σύνταξης με το νέο καθεστώς είναι υψηλότερο σε σχέση με εκείνο που έχει υπολογιστεί βάσει του προγενέστερου νομοθετικού πλαισίου, τότε προσαυξάνεται το ποσό της καταβαλλόμενης σύνταξης σταδιακά.

8. Ανατροπές

σε συντάξεις χρειάς

Ολική ανατροπή έχουμε στο καθεστώς χορήγησης των συντάξεων χρειάς. Θεσπίστηκε πλέον νέο όριο ηλικίας στα 55 έτη. Εάν ο δικαιούχος είναι 52 ετών, η σύνταξη χρειάς χορηγείται για τρία έτη και στη συνέχεια αναστέλλεται έως το 67ο έτος.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΜΕ ΤΑ ΠΟΣΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΔΗΜΟΣΙΟ - ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ

Κατηγορία/έτη ασφάλισης	Σημερινή σύνταξη	Νέα σύνταξη
ΠΕ/35 έτη	1.208	890
ΠΕ/25 έτη	888	654
ΤΕ/35 έτη	1.180	853
ΤΕ/25 έτη	838	633
ΔΕ/35 έτη	1.111	810
ΔΕ/ 25 έτη	778	609
ΥΕ/35 έτη	977	745
ΥΕ/25 έτη	659	573

ΙΚΑ

Ηλικία	Ετη ασφάλισης	Σημερινή σύνταξη	Νέα σύνταξη
60	40	1.037	968
60	35	1.344	1.127
57	30	1.427	1.010
59	37	1.000	922
60	33	1.231	1.030
59	34	1.285	1.063
60	36	1.298	1.098
57	27	1.246	924
57	33	942	877
59	35	1.070	900
58	35	1.373	1.186
56	25	733	648
58	37	1.298	1.135
52	20	527	429

ΤΕΒΕ, ΤΑΕ ΚΑΙ ΤΣΑ ΚΑΙ ΟΑΕΕ

Οι ασφαλισμένοι του ΟΑΕΕ μπορούν να επιλέξουν αν θα συνταξιοδοτηθούν με τις καταστατικές διατάξεις των εντασσόμενων Ταμείων ή με εκείνες του ΟΑΕΕ

Ετη ασφάλισης	Σημερινή σύνταξη ΤΕΒΕ	Σημερινή σύνταξη ΤΑΕ	Σημερινή σύνταξη ΤΣΑ	Νέα σύνταξη ΟΑΕΕ
25	990	572	590	570
30	1.128	656	688	707
35	1.275	732	792	805
40	1.340	915	898	923

4. ΓΡΑΨΕ ΣΒΗΣΕ ΣΤΗ ΔΕΥΑ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ

Μέσο: . . . . . ΠΡΩΙΝΟΣ ΛΟΓΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ημ. Έκδοσης: . . .01/02/2017 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .02/02/2017

Σελίδα: 11

«Γράψε – σβήσε» στη ΔΕΥΑΙ για το Κοινωνικό Τιμολόγιο

→ από 1η σελ. μοτική Αρχή στο Δ.Σ. της ΔΕΥΑΙ - είναι η διεύρυνση του κοινωνικού τιμολογίου με την προσθήκη και τεσσάρων νέων ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων. Οι νέες ομάδες που θα προστεθούν είναι οι τρίτεκνοι, οι μονογονεϊκές οικογένειες, οι άποροι και οι μακροχρόνια άνεργοι, κατηγορίες για τις οποίες ήδη ισχύει το κοινωνικό τιμολόγιο του Δήμου Ιωαννιτών, σύμφωνα με το οποίο καταβάλουν μειωμένα δημοτικά τέλη.

«Η στήριξη της κάθε οικογένειας που δοκιμάζεται στις συνθήκες της οικονομικής κρίσης και κυρίως των πιο αδύναμων συμπολιτών μας, είναι για τη Δημοτική Αρχή, πρώτη προτεραιότητα...», τόνισε, μεταξύ άλλων, σε δηλώσεις του ο Αντιπρόεδρος της ΔΕΥΑΙ, Μάκης Χρυσόστομου.

Η επικαιροποίηση

Σε πρώτη φάση κρίθηκε αναγκαίο με ομόφωνη απόφαση του Δ.Σ. της επιχείρησης, να προχωρήσει η επικαιροποίηση των στοιχείων των ήδη δικαιούχων μειωμένων τιμολογίων της ΔΕΥΑΙ, δηλαδή πολύτεκνων και ΑΜΕΑ, καθώς, όπως αναφέρει σε ανακοίνωσή της «τα στοιχεία είναι παλιά και ενδεχομένως να υπάρχουν λάθη».

Έτσι τα μέλη του Δ.Σ. θα έχουν ολοκληρωμένη γνώση των οικονομικών μεγεθών που θα τους επιτρέψει αμέσως μετά να λάβουν μια δίκαιη απόφαση για τη διεύρυνση του κοινωνικού τιμολογίου της ΔΕΥΑΙ.

Με βάση αυτή την απόφαση υ-

ποχρεούνται οι σημερινοί δικαιούχοι των μειωμένων τιμολογίων της ΔΕΥΑΙ να καταθέσουν έως τις 31 Μαρτίου νέα δικαιολογητικά, σε διαφορετική περίπτωση θα διαγραφούν από τις κατηγορίες μειωμένων τιμολογίων.

Τα δικαιολογητικά

Συγκεκριμένα τα δικαιολογητικά που πρέπει να κατατεθούν είναι:

I. ΠΟΛΥΤΕΚΝΟΙ:

- ✓ Ε1
- ✓ Εκκαθαριστικό
- ✓ Πιστοποιητικό Οικογενειακής Κατάστασης
- ✓ Επιμέλεια Τέκνου Σε Περίπτωση Διαζευγμένου Ζευγαριού
- ✓ Ταυτότητα
- ✓ Δήλωση Ν.1599/86 σε Περίπτωση Ενοικίου – Σε περίπτωση Αλλαγής Κατοικίας: Δήλωση Λήξης ή Δήλωση Νέας Διεύθυνσης
- ✓ Λογαριασμό Ύδρευσης
- ✓ Βεβαίωση από το Σύλλογο Πολυτέκνων (Προαιρετικά)

II. ΑΜΕΑ:

- ✓ Γνωμάτευση από αρμόδια υγειονομική επιτροπή.
- ✓ Ε1
- ✓ Εκκαθαριστικό
- ✓ Πιστοποιητικό Οικογενειακής Κατάστασης
- ✓ Επιμέλεια Τέκνου Σε Περίπτωση Διαζευγμένου Ζευγαριού
- ✓ Ταυτότητα
- ✓ Δήλωση Ν.1599/86 σε Περίπτωση Ενοικίου – Σε περίπτωση Αλλαγής Κατοικίας: Δήλωση Λήξης ή Δήλωση Νέας Διεύθυνσης
- ✓ Λογαριασμό Ύδρευσης
- ✓ Βεβαίωση από το Σύλλογο Πολυτέκνων (Προαιρετικά).